

“งานคุณภาพ คิดอย่างไร ทำอย่างไร จึงสำเร็จ”

ชื่อผลงาน : โครงการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่ชุมชนจัดการตนเองโดยความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่าง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ เทศบาลตำบลวาปีปทุม

เจ้าของผลงาน : ฝ่ายบริการวิชาการ

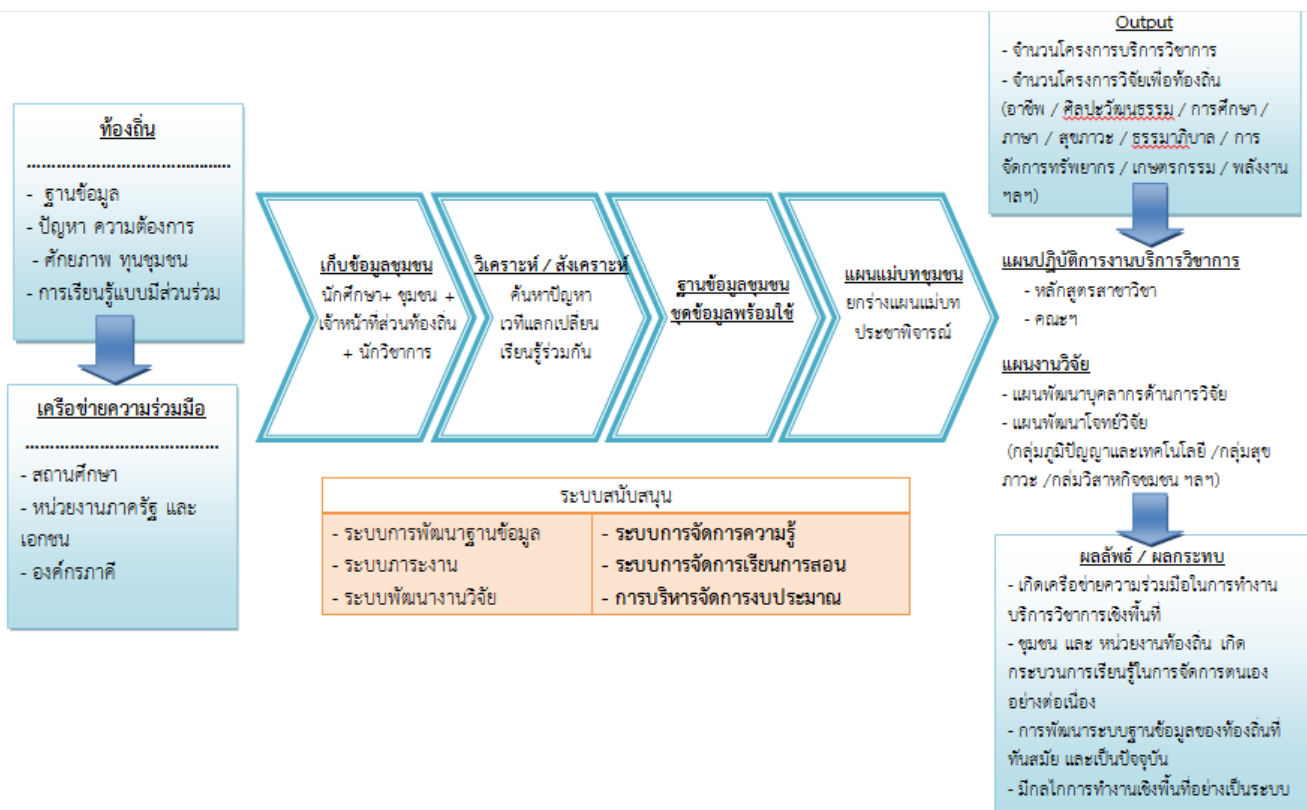
สังกัด : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ข้อมูลเกี่ยวกับผลงาน :

ฝ่ายบริการวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ร่วมมือกับเทศบาลตำบลวาปีปทุม อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม จัดทำโครงการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เป็นชุมชนจัดการตนเอง มีกิจกรรมที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ระหว่าง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักศึกษา และนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนวิถีคิด และทัศนคติในการทำงานพัฒนาให้กับชุมชนเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงาน และสร้างให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานพัฒนาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทางด้านวิชาการและทักษะด้านวิชาชีพแก่ชุมชน เพื่อนำไปสู่การจัดการตนเองของชุมชน
2. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
3. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น ขยายผลองค์ความรู้ของชุมชน

โดยมีการพัฒนาระบบงานบริการวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อหนุนเสริมการจัดการตนเองของท้องถิ่น ดังนี้

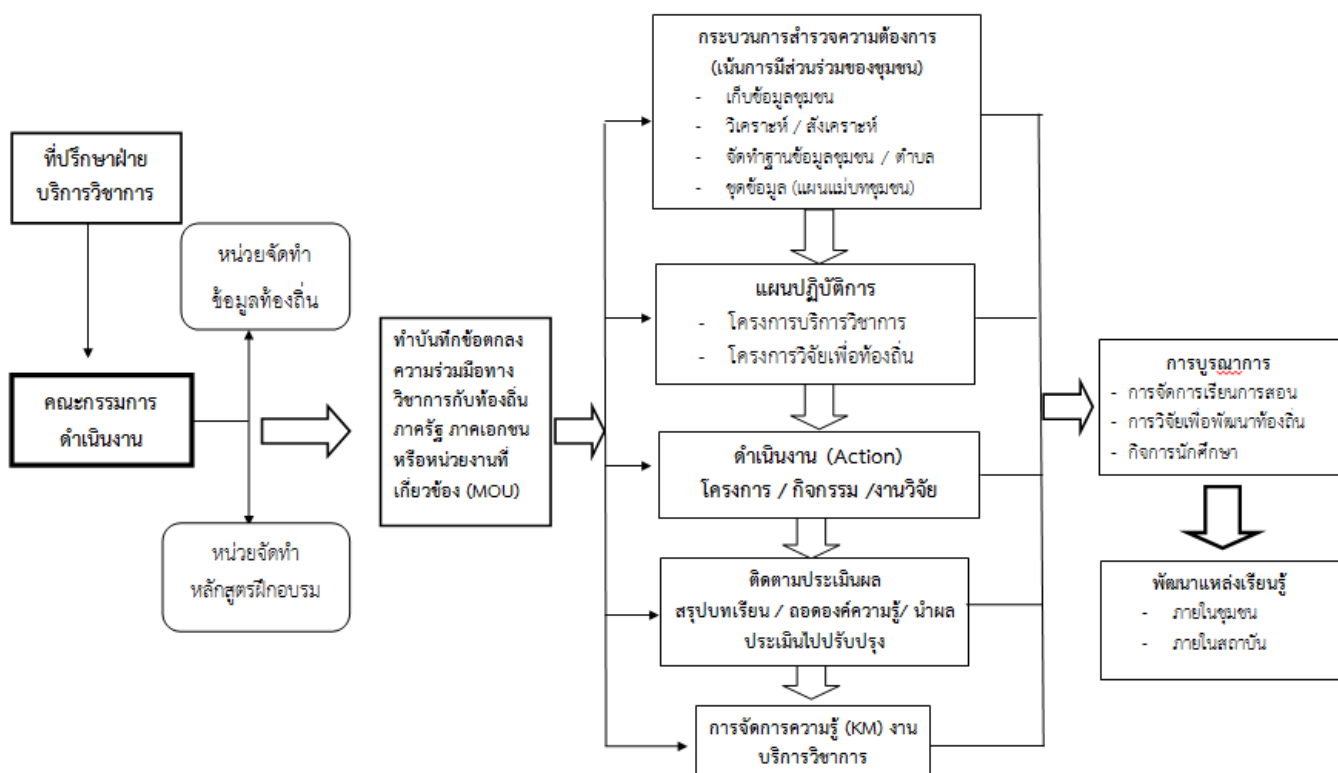

วิธีดำเนินการ

มีลักษณะของการเข้าไปหนุนเสริม ส่งเสริม กระตุ้น ให้ชุมชนท้องถิ่น เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการตนเอง ของชุมชนในทุกมิติ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมระหว่าง สถาบันการศึกษา (นักวิชาการ นักศึกษา) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลวาปีปทุม) ชุมชน (ผู้นำชุมชน และตัวแทนชาวบ้านในเขตเทศบาลตำบลวาปีปทุม ทั้ง 7 ชุมชน) โดยมีกระบวนการและวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. ใช้กระบวนการประเมินสถานะชนบทแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อ ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลชุมชนโดยให้ชาวบ้านและเทศบาลมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบ ข้อมูลร่วมกับนักศึกษาและนักวิชาการ
2. ใช้แนวทางการพัฒนาตามหลักการของ PDCA ประกอบด้วย การพัฒนาแผนการเรียนการสอน และการพัฒนา ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบของการพัฒนา คือ
 - (Plan) การวางแผนการดำเนินงานในการให้บริการวิชาการที่สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน
 - (Do) การดำเนินงานร่วมกันระหว่างนักวิชาการ นักศึกษา หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และชุมชน
 - (Check) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลร่วมกันโดยการประเมินจากสภาพจริง
 - (Act) การทบทวนปรับปรุงเพื่อพัฒนาแผนการดำเนินงานร่วมกัน และให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้บน ฐานความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ทำงานพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

กระบวนการดำเนินงานฝ่ายบริการวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เทคนิควิธี/ เคล็ดลับ

1. การสร้างให้เกิดความเป็นทีมร่วมกันระหว่างนักวิชาการ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน
2. การทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการร่วมกันระหว่างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ เทศบาลตำบลวาปีปทุม อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินงานการบริการวิชาการร่วมกัน แบ่งบทบาทหน้าที่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน และร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินงาน
3. ทักษะและความสามารถของทีมงาน โดยเน้นการบริการวิชาการที่บูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่น ทำการสำรวจปัญหา ความต้องการ โดยการศึกษาพื้นที่แบบมีส่วนร่วม

4. การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมทำให้ทราบถึงปัญหา ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนินงานบริการวิชาการเป็นไปอย่างสอดคล้องกับบริบทชุมชน เกิดความต่อเนื่อง และมีความเข้มแข็งมากขึ้น

ความภาคภูมิใจ : ชุมชนท้องถิ่น เกิดความตระหนักและมีความตื่นตัวในการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมากขึ้น และนักศึกษาเกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้รับความรู้และประสบการณ์จากพื้นที่จริงนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนของตนได้ และเกิดรูปแบบการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น โดยใช้หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม 5 ร (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ / นวัตกรรมที่ค้นพบ

1. การวางแผนแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และชุมชนท้องถิ่น และนักศึกษา
2. การประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ
3. การสรุปบทเรียน (AAR) ภายหลังจากการทำกิจกรรมทันที
4. การเปิดพื้นที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
5. การใช้ 3 ร เพื่อขับเคลื่อนงานบริการวิชาการ
เรียนรู้ (งานวิชาการ + ชุมชน + ปัญหาความต้องการ)
ร่วมกัน (คณะฯ + เทศบาล + ชุมชน)
รัก (ในงานที่ทำ)

นักศึกษา + อาจารย์ + ชาวบ้าน + เจ้าหน้าที่เทศบาล ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ปัญหา ความต้องการของชุมชน

ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาเพื่อแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชน

จัดอบรมให้ความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน / การพัฒนากลุ่มอาชีพ / การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน

จัดอบรมให้ความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน / การพัฒนากลุ่มอาชีพ / การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน